

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Міністерство охорони здоров'я України
Харківська медична академія післядипломної освіти
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Ужгородський національний університет

БОТУЛІЗМ

Навчальний посібник

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник для лікарів-інтернів та лікарів-слухачів
закладів (факультетів) післядипломної освіти*

Харків – 2013

УДК 616.98:579.852.13(075.8)

ББК 55.14я73

Б 86

Рецензенти:

М. А. Андрейчин – д. мед. н., професор, чл.-кор. АМН України, завідувач кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами Тернопільського медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;
Є. Г. Дубенко – д. мед. н., професор, професор курсу неврології кафедри загальної практики Харківського національного медичного університету;
Г. М. Дубинська – д. мед. н., професор, завідувач кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія».

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
як навчальний посібник для лікарів-інтернів та лікарів-слухачів
закладів (факультетів) післядипломної освіти
(Лист № 1/11-1604 від 06.02.2012 р.)*

Ботулізм : навч. пос. / [В. П. Малий, М. Ф. Шустваль, О. В. Волобуєва та ін.]. –
Б 86 Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 88 с.
ISBN 978-966-623-956-6

У посібнику представлені сучасні дані щодо етіології, епідеміології харчового та ранового ботулізму, а також патогенезу та патоморфологічних змін. Клінічні прояви хвороби, ускладнення, у тому числі і власні спостереження авторів, розглядаються в тісному зв'язку з патогенезом. Докладно вивчена діагностика міокардиту. Детально представлені диференціальна діагностика, лікування та профілактика хвороби.

Навчальний посібник призначений для лікарів різних спеціальностей, а також для клінічних ординаторів, аспірантів, лікарів-інтернів, студентів медичних ВУЗів.

УДК 616.98:579.852.13(075.8)

ББК 55.14я73

ISBN 978-966-623-956-6

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2013

© Малий В. П., Шустваль М. Ф.,
Волобуєва О. В., Лядова О. В.,
Тимкович М. А., 2013

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2013

ЗМІСТ

Передмова	5
1. Етіологія	7
2. Епідеміологія	11
2.1. Харчовий ботулізм.....	11
2.2. Рановий ботулізм.....	15
2.3. Ботулізм новонароджених (немовлят).....	15
2.4. Ботулізм як захворювання, обумовлене терористичним актом.....	17
2.5. Ботулізм із невстановленими шляхами передачі.....	17
3. Патогенез і патоморфологія	19
4. Клініка з елементами патогенезу	26
4.1. Гастроінтестинальний синдром.....	29
4.2. Паралітичний синдром	30
4.3. Ураження системи дихання.....	34
4.4. Ураження серцево-судинної системи.....	36
4.5. Загальноінтоксикаційний синдром.....	43
4.6. Рановий ботулізм і ботулізм немовлят.....	44
4.7. Класифікація ботулізму.....	47
5. Ускладнення	49
6. Період реконвалесценції	53
7. Діагностика	55
7.1. Загально клінічні методи дослідження.....	55
7.2. Специфічна діагностика	55
8. Диференціальна діагностика	59
9. Лікування	63
9.1. Специфічна терапія.....	64
9.2. Етіотропна терапія.....	67
	67

9.3. Патогенетичне лікування.....	71
9.4. Лікування ускладнень.....	74
10. Профілактика.....	77
11. Тестові завдання	84
12. Перелік умовних скорочень.....	85
13. Список літератури.....	